

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมชาวพุทธย่อมเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นเป็นส่วนใหญ่ และการอยู่ในสังคมให้มีความสุขได้นั้นต้องยึดมั่นในหลักแห่งศีลธรรม ศีลเกิดขึ้นด้วยhiri – โอตตปปะ เพราะเมื่อบุคคลคิดจะทำความชั่วแต่เกิดความละอายต่อความชั่วที่จะเกิดขึ้น ย่อมงดเว้น การประพฤตชั่วหรือบุคคลที่กลัวบาปย่อมงดเว้นการประพฤตชั่วผู้รักษาศีล ๕ ที่มีhiri-โอตตปปะ ย่อมละเว้นจากการล่วงละเมิดศีล ๕ ได้

ดังที่ปรากฏในคัมภีร์พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ปฏิสัมภิทามรรค^๑ กล่าวว่าไว้ว่าบุคคลในโลกนี้ แม้ความคิดที่ล่วงละเมิดสิกขาบทตามที่ได้สมาทานไว้ เพราะลาภเป็นเหตุ เพราะยศเป็นเหตุ เพราะญาติเป็นเหตุเพราะอวยวะเป็นเหตุ เพราะชีวิตเป็นเหตุ เพราะชีวิตเป็นปัจจัย นอกจากนี้ยังเป็นบ่อเกิดแห่งเวร หมายถึง การประกอบอกุศลที่เป็นไปในทางกาย วาจา และใจ เป็นบ่อเกิดเวรภัยโดยประการต่างๆ ด้วยเหตุความไม่สำรวมระวังและประมาทในชีวิต กระทำผิดศีลอยู่เนื่องนิตย์ผลที่ได้รับย่อมก่อภัยเบียดเบียนตนเองบั่นทอนความก้าวหน้าในชีวิตประจำวันในปัจจุบัน และอนาคต ตลอดติดตามถึงภพหน้า^๒ ปัญหาของการล่วงละเมิดศีลในสังคมยังมีอยู่จำนวนมากและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ปัญหาที่สำคัญที่ทำให้บุคคลล่วงละเมิดศีล ๕ ประการ เนื่องด้วยสังคมปัจจุบัน จะได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ในด้านลบ ที่สะท้อนปัญหาของสังคม ซึ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นจากอดีตและมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นในอนาคต ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้นมีหลายรูปแบบมีความซับซ้อนและรุนแรงที่แตกต่างกัน เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาคอร์รัปชัน ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศ ปัญหาโรคเอดส์ เป็นต้น^๓

พระพุทธศาสนาจึงต้องเป็นหนึ่งในโลกทางสังคมที่มีหน้าที่สร้างเสริมสำนึกในศีลธรรมรวมไปถึงอบรมให้คนในสังคมเรียนรู้เข้าใจถึงคุณค่าของการรักษาและโทษของการละเมิดศีล ๕ การแก้ปัญหาในปัจจุบันนั้นทั้งนี้ก็เนื่องมาจากปัญหาของสังคมปัจจุบันมีความซับซ้อน และรุนแรงมากขึ้น

^๑ ชุ.ปฎิ. (ไทย) ๓๑/๓๘/๕๔.

^๒ พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช ป.ธ. ๙. ราชบัณฑิต), **พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุด ศัพท์วิเคราะห์**, (กรุงเทพมหานคร เลียงเชียงการพิมพ์, ๒๕๕๐), หน้า ๑๑๒.

^๓ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, **รายงานการรับแจ้งและจับกุมคดีอาญา ๕ กลุ่มจังหวัด กรุงเทพมหานคร**, อ้างใน http://statistic.police.go.th/stat/40_50/MONTH50.xls, [๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕].

จากการกระตุ้นโดยสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ถือได้ว่าเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ทำให้พฤติกรรมศิลปะหรือการรักษาศิล ๕ เปลี่ยนไป

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอีกมากมายหลายอย่างที่ทำให้คนในสังคมมีการละเมิดศิลปะ ๕ ปัญหาของการละเมิดศิลปะดังกล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าผู้คนในสังคมมีความไม่ละอายและเกรงกลัวต่อการทำบาปในปัจจุบัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะหลักธรรมhiri-โอดตูปปะ (ธรรมคัมภีร์โลก)^๔ ซึ่งจะต้องเรียนรู้ถึงสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และหาสาเหตุของปัญหาในสังคมยุคใหม่ว่าอะไรเป็นสาเหตุทำให้พฤติกรรมกรอยู่ร่วมกันมีการเปลี่ยนแปลงไป เพื่อที่จะเข้าใจถึงปัญหาอย่างแท้จริงและสามารถแก้ไขได้อย่างตรงเป้าหมาย

ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้คนไทยไม่สามารถรักษาศิล ๕ ได้ เป็นเพราะสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไป เทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว พุทธศาสนิกชนไม่ใส่ใจในศาสนาและเพราะความอยากได้อะไรก็ไม่มีรู้จักพอของมนุษย์ และยิ่งในปัจจุบันสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปมาก ทั้งในทางวัตถุที่เข้ามาครอบงำอิทธิพลจิตใจของคน ทำให้เกิดสภาพความเป็นอยู่ที่ยากแค้น ทำมาหากินด้วยความยากลำบาก คนที่เข้มแข็งกว่าถึงจะอยู่รอดในสังคม จึงทำให้ทุกคนต้องดิ้นรนแสวงหาปัจจัยพื้นฐานนั่นก็คือ ปัจจัย ๔ ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค แต่ไม่เพียงพอ ยังต้องการรถยนต์ โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากข่าวในหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ที่มีข่าวเกี่ยวกับการฉกชิง รังไร ปล้น ฆ่า ช่มชู้ เป็นต้น สาเหตุที่สำคัญเพราะยังขาดจิตสำนึก ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องศีล ดังจะเห็นได้ว่าได้เกิดอาชญากรรมที่ร้ายแรงทั้งหมดเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของคนไทยเป็นเรื่องของการละเมิดศิลปะ ๕ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาหลักธรรม โดยเฉพาะหลักhiri-โอดตูปปะ เพื่อป้องกันการล่วงละเมิดต่อศีลธรรมอันดี ช่วยลดปัญหาความเดือดร้อนต่างๆ ลงได้

สำหรับหลักธรรมที่ส่งเสริมผู้รักษาศิล ๕ หรือเบญจศีลให้สมบูรณ์ ดังที่ท่านปัญญานันทภิกขุกล่าวไว้ว่า “เมื่อมีศีลต้องมีธรรมคู่กับศีล เพราะ ศีลกับธรรมนั้นต่างกัน ศีลเป็นเรื่องละธรรมเป็นเรื่องเจริญ ซึ่งหลักปฏิบัติในพระพุทธศาสนามี ๒ ประการ คือ ปหานกิจ การละเรื่องชั่วเรื่องร้าย และภาวนากิจ การทำความดีให้เจริญ เมื่อบุคคลละความชั่วแล้วยังไม่ทำความดีนับว่าไม่ก้าวหน้า”^๕

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัย จึงสนใจทำวิจัยเรื่องhiri-โอดตูปปะในการส่งเสริมรักษาศิล ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท เพราะเมื่อไม่มีการศึกษาเรื่องนี้จะทำให้สังคมกระทำผิดต่อศิลปะ ๕

^๔ ลำลี รักสุทธี, **ศีลสุดยอดวินัยของศาสนาพุทธ**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พัฒนศึกษา ๒๕๔๓), หน้า ๑๕๗.

^๕ พระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ), **เข้าถึงธรรม การรับศีลและการรักษาศีลที่ถูกต้อง**, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ม.ป.ป.), หน้า ๒๐.

มากขึ้นเรื่อยๆ และทำให้ผู้คนเสื่อมคุณธรรม ส่งผลให้บุคคลและสังคมมีการปฏิบัติต่อกันด้วยความไม่
 ละอายและเกรงกลัวต่อบาป อันเป็นเหตุทำให้ขาดความยับยั้งชั่งใจได้ การศึกษาวิจัยนี้จึงถือเป็นส่วน
 สำคัญที่จะทำให้ทราบถึงหลักธรรมhiri-โอดตปปะ ในการส่งเสริมรักษาศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาเถร
 วาทได้อย่างไรนั้น รวมไปถึงแนวทางการปฏิบัติ จึงต้องศึกษาวิเคราะห์ในรายละเอียดต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑.๒.๑ เพื่อศึกษาศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท
- ๑.๒.๒ เพื่อศึกษาhiri-โอดตปปะในพระพุทธศาสนาเถรวาท
- ๑.๒.๓ เพื่อศึกษาhiri-โอดตปปะในการส่งเสริมรักษาศีล ๕ ในพระพุทธศาสนา

เถรวาท

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตการศึกษา ๒ ประการ คือ

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ ศึกษาหลักศีล
 ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท หลักธรรมhiri-โอดตปปะในพระพุทธศาสนาเถรวาท และศึกษาhiri-
 โอดตปปะในการส่งเสริมรักษาศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านเอกสารผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าจากหลักฐานข้อมูลจากเอกสาร
 คือ เอกสารชั้นปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 พ.ศ. ๒๕๓๙ และเอกสารชั้นทุติยภูมิ ได้แก่ วรรณคดี ฎีกา และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

- ๑.๔.๑ ศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท
- ๑.๔.๒ hiri-โอดตปปะในพระพุทธศาสนาเถรวาท
- ๑.๔.๓ hiri-โอดตปปะในการส่งเสริมรักษาศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท

๑.๕ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

hiri หมายถึง ความละอายต่อบาปในที่นี้หมายถึงเฉพาะการกระทำที่ไม่มีความละอาย ต่อ
 หลักศีล ๕ ได้แก่ ความไม่ละอายในการฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม พูดเท็จ
 และเสพยาเสพติด

โอดตปปะ หมายถึง ความเกรงกลัวต่อบาปในที่นี้หมายถึงเฉพาะการกระทำที่ไม่มี ความเกรงกลัวต่อศีล ๕ ได้แก่ การฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม พุศฺเทจ และดื่มสุราเสพยา เสพติด

การส่งเสริมรักษาศีล ๕ หมายถึง การนำเอาหลักธรรมhiri-โอดตปปะ เพื่อส่งเสริมการ รักษาศีล ๕

๑.๖ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาในส่วนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จากเอกสาร ตำรา บทความต่างๆ รวมถึงงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูล และเนื้อหาชัดเจนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้กล่าวถึงบุคคลที่เป็นนักวิชาการทางพระพุทธศาสนาและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๑.๖.๑ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) กล่าวไว้ในหนังสือพุทธธรรมฉบับ ปรับปรุงและขยายความ โดยให้ความหมายของ ศีล ๕ ว่าเป็นกฎระเบียบอยู่คู่กับสังคมพุทธของไทย มาก่อนที่จะมีการร่างกฎหมายขึ้นมาเพื่อบังคับใช้ ซึ่งตัวศีลนั้นนอกจากจะเป็นพื้นฐานธรรมของปัจเจก บุคคลแล้ว ศีลยังถือได้ว่าเป็นหมวดธรรมที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับสังคมอีกด้วย ดังนั้นศีลจึงครอบคลุมเรื่องการจัดระเบียบชีวิตด้านนอกทั้งหมด เท่าที่จะช่วยทำสภาพความเป็นอยู่ โดยทั่วไปกิจการทั้งหลายของหมู่ชน ความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม และสภาพแวดล้อมที่ควรจัดได้ ให้มีสถานะที่เกื้อกูลแก่ความเจริญงอกงามของชีวิตด้านใน จึงสอดคล้องกับการที่ชีวิตด้านในที่เจริญ งามงอกงามนั้นจะสะท้อนผลดีงามออกมาแก่ชีวิตด้านนอก คือเหมาะแก่การที่ทุกๆ คนจะพากันปฏิบัติ ตามหลักศีลสมาธิ ปัญญาโดยเฉพาะจะได้สามารถฝึกจิตและปัญญาให้เจริญ เพื่อจะได้ประสบชีวิตที่มี ความสุขแท้จริง พร้อมด้วยจิตใจที่เป็นอิสระผ่องใสเบิกบานในท่ามกลางสังคม และสภาพแวดล้อมที่ สงบเรียบร้อย รื่นรมย์ และร่มเย็นเป็นสุข^๖

๑.๖.๒ ธนิต อยู่โพธิ์ กล่าวไว้ในหนังสืออานิสงส์ศีล ๕ ว่าหลักความประพฤติพื้นฐาน ของมนุษย์มีจุดหมายที่เหมือนกัน คือ การมีชีวิตที่ไม่มีโทษภัยอยู่ในสังคมที่ปกติสุข จึงสร้าง กฎระเบียบขึ้นในสังคมศีล ๕ ในสังคมจึงปรากฏชัดเจน เป็นระเบียบปฏิบัติของสังคม ได้แก่ การทำให้

^๖พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พุทธธรรมฉบับปรับปรุงและขยายความ, พิมพ์ครั้งที่

ประชาชนอยู่ร่วมกันโดยความเป็นระเบียบเรียบร้อยและเป็นที่รองรับของธรรมทั้งหลายที่เป็นกุศล ซึ่งมีประโยชน์และอานิสงส์มาก หากการปฏิบัตินั้นเป็นไปโดยธรรม”

๑.๖.๓ พระมหาสารวย ญาณสวโร (พินดอน) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบจากการล่วงละเมิดศีลข้อที่ ๕ ที่มีต่อสังคมไทย พบว่าปัญหาที่มีต่อสังคมไทยมากที่สุดในปัจจุบัน ก็คือปัญหาสิ่งเสพติดที่ระบาดอยู่ในสังคมไทย พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีเหตุผล ที่ยอมรับข้อเท็จจริงคือ เป็นเพราะขาดหลักธรรมข้อปฏิบัติสำหรับมนุษย์ อันเรียกว่าศีลโดยเฉพาะศีลข้อที่ ๕ ซึ่งถือว่ามีค่าสำคัญมากที่สุด ซึ่งว่าด้วยเรื่องสุราเมรัยและของเมาโดยเห็นคุณโทษว่าสุราเมรัยและของเมานั้นเป็นสิ่งที่มียันตราย เป็นข้อห้ามโดยส่วนตัวเป็นพิษร้ายแก่สังคม มีโทษทำลายสุขภาพกายและสุขภาพจิต ตามความหมายของสุราเมรัยและของเมาโดยทั่วไป หมายถึง ของเมาทุกชนิด น้ำเมากลั่นแล้ว และยังไม่ได้กลั่น หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกชนิด ตลอดถึงสิ่งเสพติดทุกชนิดใช้การเสพโดยการดื่มกิน ที่มีปรากฏอยู่ในสังคมไทยปัจจุบัน ในทางตรงกันข้าม เมื่อกล่าวถึงประโยชน์สุราหรือสิ่งเสพติดนั้นอาจนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการแพทย์ได้ หรือปรุงอาหารเพื่อชูรสด้วย ดังที่จะเห็นได้จากความหมายในมงคลสูตรว่า “การสำรวมจากการดื่มน้ำเมาเป็นมงคล” หมายถึงการให้มีความระมัดระวังมีความรอบคอบพิจารณาสิ่งนั้นก่อนแล้ว จึงบริโภค หรือใช้ให้ถูกวิธี^๔

๑.๖.๔ พระมหาขันทอง วชิรปณฺณโณ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาวิเคราะห์เรื่องขันติในพุทธศาสนาเถรวาทพบว่าการรักษาศีล ๕ ในแง่ที่ศีลเป็นวินัย เป็นการประพฤติตนภายในกรอบ ข้อ ปฏิบัติทั้ง ๕ ประการโดยเริ่มจากอุปายในการรักษาศีล เช่น สมาทานศีล ๕ จากพระภิกษุหรือสมาทานด้วยตนเอง แล้วตั้งใจรักษาศีล ๕ ที่สมาทานนั้นให้สมบูรณ์พยายามไม่ประพฤติล่วงละเมิดศีล ๕ ทั้งในสภาวะปกติและเมื่อต้องประสบเหตุอันอาจล่วงละเมิดศีล ด้วยการอดทนอดกลั้นต่อสิ่งเร้าที่เข้ามากระทบ และความโกรธที่แสดงออกไปทางวาจา ทางกายมีความอดทนเอาไว้ได้^๕

๑.๖.๕ พระสมพงษ์ ดิกขธมฺโม (ราชเจริญ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องมุสาวาทในพุทธปรัชญาเถรวาท และได้เสนอแนะเกี่ยวกับการละเมิดศีลข้อมุสาวาทว่าเป็นสิ่งที่ต้องการของใครๆ แต่ในส่วนลึกคนส่วนมากก็ชอบ และพอใจมากกว่าที่จะให้ใครพูดจริงตำหนิวิพากษ์วิจารณ์ถึงข้อผิดพลาด ความไม่ดีหรือข้อเสียของตนอย่างตรงไปตรงมา การละเมิดศีลข้อมุสาวาทจึงมีอยู่

^๔ธนิต อยู่โพธิ์, **อานิสงส์ศีล ๕**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนศิwapรจำกัด, ๒๕๒๕), หน้า ๔.

^๕พระมหาสารวย ญาณสวโร (พินดอน), การศึกษาเรื่องผลกระทบจากการล่วงละเมิดศีลข้อที่ ๕ ที่มีต่อสังคมไทย, **วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒).

^๖พระมหาขันทอง วชิรปณฺณโณ, “การศึกษาวิเคราะห์เรื่องขันติในพุทธศาสนาเถรวาท”, **วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (คณะศิลปศาสตร์ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕).

แพร่หลายในการดำเนินชีวิต และประกอบหน้าที่การงานในทุกสาขาอาชีพ ทั้งที่เป็นไปโดยมารยาททางสังคม และนำไปแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง และทำลายผลประโยชน์ของผู้อื่น คนส่วนมากก็คงจะเคยถูกผู้อื่นละเมิดศีลข้อมุสาวาททำให้เสียผลประโยชน์ให้เจ็บช้ำน้ำใจมาแล้วมาก บ้างน้อยบ้างต่างกันไป การที่จะแก้ไขปัญหากละเมิดศีลข้อมุสาวาทให้ลดน้อยลงไปได้นั้นจะต้องนำข้อบัญญัติแห่งการรักษาศีลข้อมุสาวาท มาปลูกฝังจิตสำนึกให้ผู้คนในสังคมมองเห็นโทษที่เกิดจากการละเมิดศีลข้อมุสาวาท และอานิสงส์แห่งการรักษาศีลข้อมุสาวาทอย่างแท้จริงการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายดังกล่าวได้นั้นจะต้องแก้ไขโครงสร้าง และค่านิยมของคนในสังคมที่ชอบคำพูดยกย่องสรรเสริญ ด้วยการฝึกฝนอบรม ปลูกฝังอุดมการณ์ค่านิยมให้กับคนรุ่นใหม่ในสถาบันศึกษาตั้งแต่เยาว์วัยเช่นเดียวกับที่พระพุทธเจ้า ฝึกฝนอบรมสามเณรทุกรูปให้ละเมิดศีลข้อมุสาวาทแม้แต่เพียงเพื่อหัวเราะเล่น โดยการรณรงค์คัดค้านต่อต้านการละเมิดศีลข้อมุสาวาทให้เห็นเป็นรูปธรรมทุกรูปแบบ และเพิ่มบทลงโทษในทางกฎหมายให้หนักขึ้นและแพร่โฆษณาประชาสัมพันธ์ทางสื่อสารมวลชนให้เห็นว่าใครก็ตามที่ละเมิดศีลข้อมุสาวาทโทษภัยอันตราย และผลแห่งกรรมชั่วก็จะติดตามมา ยิ่งทำมากเท่าไรคุณงามความดีก็หมดไปเท่านั้น ข้อมุสาวาทก็จะลดน้อยลงไปในที่สุด ความเจ็บช้ำน้ำใจที่เกิดจากการละเมิดศีลข้อมุสาวาทก็จะไม่เกิดขึ้น^{๑๐}

๑.๖.๖ พระมหาภาสิต สุขวรรณดี (สุภาลีโต) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการรักษาศีล ๕ ของนักศึกษาภาคสมทบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัยในพระราชูปถัมภ์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรักษาศีล ๕ และปัจจัยความแตกต่างที่มีต่อการรักษาศีล ๕ แต่ละข้อเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสนใจในพระพุทธศาสนา และการศึกษาหลักธรรม และเพื่อศึกษาปัจจัยสนับสนุนที่มีต่อการรักษาศีล ๕ เพื่อทราบปัญหาและข้อเสนอแนะในการรักษาศีล ๕ พบว่านักศึกษามีการรักษาศีล ๕ บางวันมากกว่ารักษาทุกวัน มีความสัมพันธ์ในครอบครัวอยู่ในระดับสูงและมีความสนใจในพระพุทธศาสนา มาก แต่มีการศึกษาหลักธรรมในวันอาทิตย์มีน้อยส่วนความสนใจในพระพุทธศาสนาและการศึกษาหลักธรรมบางข้อ มีความสัมพันธ์กับการรักษาศีล ๕ คือ (๑) การพูดคุยหรือสนทนาธรรมกับเพื่อนๆ (๒) มีโอกาสไปพักที่วัดและอยู่ปฏิบัติธรรม (๓) ศึกษาธรรมจากหลักสูตรพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ (๔) ศึกษาธรรมจากโครงการเข้าค่ายคุณธรรม (๕) ศึกษาธรรมจากการอ่านหนังสือธรรมะและสิ่งตีพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับระดับการ

^{๑๐} พระสมพงษ์ ดิขุขมโม (ราชเจริญ), “ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเรื่องมุสาวาทในพุทธปรัชญาเถรวาท”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑).

รักษาศิล ๕ คือ $P < 0.05$ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ นักศึกษายังได้เสนอแนะว่าควรส่งเสริมให้มีการปฏิบัติธรรมรักษาศิลและรู้โทษของการละเมิดศีลด้วย^{๑๑}

๑.๖.๗ พระอุบล กตปุญโญ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของศีลที่มีต่อสังคมไทยไว้ว่าการจะพัฒนาศีลขึ้นในสังคมก็ต้องเริ่มต้นด้วยการสร้างความสำนึกในตนเองและสังคมให้ยึดหลักศีลอย่างแน่นแฟ้นและร่วมกันกระจายหลักศีล ซึ่งเป็นฐานสร้างความดีงามที่เป็นเกณฑ์เบื้องต้นที่สามารถนำความประพฤติปฏิบัติสู่เป้าหมายที่สูงขึ้น ย่อมส่งผลที่เป็นแนวทางดำเนินชีวิตที่ถูกต้องแล้ว ยังแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นทางสังคมได้ศีลนอกจากจะเป็นเครื่องพัฒนา ความประพฤติของคนให้เป็นคนมีคุณธรรมมีคุณภาพ อันจะเป็นเหตุให้เกิดการพัฒนาในด้านอื่นๆ ต่อไปแล้วยังเป็นเครื่องชี้แนะหรือบ่งชี้สังคมนั้นๆ ถูกต้องหรือไม่ถูกต้องอย่างไร เพราะศีลเป็นเครื่องประกันความมั่นคงทางสังคม เป็นเครื่องปรุงแต่งและเป็นตัวกำหนดสังคม ถ้าหากเราปล่อยให้สังคมประพฤติปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมืองอย่างเดียว ย่อมไม่เพียงพอกับสภาพของสังคม ต้องให้มีศีลด้วยปัญหาต่างๆ ทางสังคมย่อมไม่ปรากฏทุกคนควรร่วมใจระดมรักษาศีลอย่างจริงจังความสุขสงบร่มเย็นก็ย่อมเกิดขึ้นในสังคม และประเทศชาติอย่างแท้จริง^{๑๒}

๑.๖.๘ สันติ เมืองแสง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องเทวธรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท เป็นการศึกษาวิจัยด้านเอกสารเกี่ยวกับหลักธรรมเพื่อพัฒนาตนเองและสังคมไทยในปัจจุบัน วัตถุประสงค์หลักของการศึกษาวิจัยมีดังต่อไปนี้คือ ๑.เพื่อศึกษาวิเคราะห์หลักคำสอนเรื่องเทวธรรมในคัมภีร์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท ๒.เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความสำคัญของเทวธรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท ๓.เพื่อศึกษาเทวธรรมในฐานะเป็นกระบวนการฝึกฝนพัฒนาตนเองและสังคมให้มีความสุขทั้งในระดับโลกียะและโลกุตระ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า เทวธรรมคือhiriและโอตตปปะ หมายถึง สภาวะละอายสภาวะสะดุ้งกลัวต่อการทุจริตเป็นต้น บุคคลผู้มีเทวธรรมคือhiriและโอตตปปะ จะแสดงออกต่อสิ่งที่ไม่ดี คือจะเกลียดบาปทุจริต และมีความคิดสร้างสรรค์ เทวธรรมคือhiriและโอตตปปะเป็นฐานของการประพฤติปฏิบัติ เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความสัมพันธ์ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านจิตใจ และด้านสติปัญญา ปรับสภาพชีวิตให้มีความสุข ร่าเริงก็ปลอดภัยแข็งแรง จากการศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศีล ทำให้ไม่ทำวิจัยซ้ำกับคนอื่น อีกทั้งยังช่วยกำหนดปัญหาในการวิจัยให้เหมาะสมมีคุณค่า รู้จุดเริ่มต้นของตนเองว่าจะทำวิจัยไปในทิศทางใด ช่วยกำหนดวิธีการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล ช่วยให้รู้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ช่วย

^{๑๑} พระมหาภาสิต สุขวรรณดี (สุภาสิโต), การรักษาศิล ๕ ของนักศึกษาภาคสมทบ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย, วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗).

^{๑๒} พระอุบล กตปุญโญ, “การศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของศีลในสังคมไทย”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๗), หน้า ๑๕๔.

เป็นแนวทางในการเขียนรายงานวิจัย ช่วยทุกขั้นตอนของการวิจัย เพื่อให้งานวิจัยนี้ออกมาสมบูรณ์ที่สุด^{๑๓}

๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่องการศึกษาศึกษาหิริ-โอตตปปะในการส่งเสริมรักษาศีล ๕ ในพระพุทธานุสาเถรวาท มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

๑.๗.๑ ศึกษาข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ คือ พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙

๑.๗.๒ ศึกษาข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ ได้แก่ อรรถกถา ฎีกา หนังสือที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้

๑.๗.๓ วิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากชั้นปฐมภูมิ และชั้นทุติยภูมิ

๑.๗.๔ สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

๑.๗.๕ เสนอผลการวิจัยโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

๑.๘ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๘.๑ ทำให้ทราบถึงหลักศีล ๕ ในพระพุทธานุสาเถรวาท

๑.๘.๒ ทำให้ทราบถึงหลักธรรมหิริ-โอตตปปะในพระพุทธานุสาเถรวาท

๑.๘.๓ ทำให้ทราบถึงหิริ-โอตตปปะในการส่งเสริมรักษาศีล ๕ ในพระพุทธานุสาเถรวาท

เถรวาท

^{๑๓} สันติ เมืองแสง, การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องทิวธรรมในพระพุทธานุสาเถรวาท, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙).